

Sygnatura akt I C 402/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

(...), dnia 14 października 2016 r.

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Tomasz Kotkowski

Protokolant: apl. adw. Krzysztof Rzeźnicki

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 30 września 2016 r. w Ł.

sprawy z powództwa M. A. i W. A.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w Ł.

o zapłatę

1. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł. na rzecz M. A. tytułem zadośćuczynienia kwotę 1.800 (jeden tysiąc osiemset) złotych;
2. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł. na rzecz W. A. tytułem zadośćuczynienia kwotę 1.800 (jeden tysiąc osiemset) złotych;
3. oddala powództwo w pozostałej części;
4. nie obciąża powodów kosztami procesu.

Sygn. akt I C 402/15

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 28 kwietnia 2015 r. powodowie M. A. i W. A. wnieśli o zasądzenie od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł. kwoty 8540 zł tytułem zadośćuczynienia za zmarnowany urlop oraz 1730 zł tytułem odszkodowania za zagubiony bagaż. W uzasadnieniu pozwu wskazano, że powodowie zawarli z pozwaną umowę o świadczenie usług turystycznych. Na podstawie tejże umowy powodowie uczestniczyli w zorganizowanej przez pozwaną imprezie turystycznej w Egipcie. Podczas podróży lotniczej do H. linia lotnicza obsługująca przelot (...) Sp. z o.o. zagubiła walizkę, w której znajdowały się rzeczy (przede wszystkim ubrania, kosmetyki i przybory toaletowe) obojga powodów, a którą powodowie odzyskali dopiero na dwa dni przed powrotem do W.. W uzasadnieniu pozwu wskazano, że odszkodowanie należne jest powodom na mocy umowy ubezpieczenia, zaś pozwany ponosi odpowiedzialność gwarancyjną za spełnienie przez ubezpieczyciela świadczenia z umowy ubezpieczenia (pozew k. 2 – 7).

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości. W uzasadnieniu w odniesieniu do żądania odszkodowania za zagubiony bagaż pozwana wskazała, że w ramach pakietu ubezpieczeniowego, który obejmowała również cena wycieczki, powodowie wykupili podstawowe ubezpieczenie bagażu, które nie obejmowało kosztów związanych z opóźnieniem bagażu podręcznego (§ 1 owu), ani szkód polegających na uszkodzeniu lub zniszczeniu waliz, kufrów lub innych pojemników bagażu (§ 27 ust. 2 pkt 5 owu), co stało się podstawą odmowy wypłaty odszkodowania przez ubezpieczyciela. Nadto zaprzeczyła, aby powodowie wydali 1700 zł na zakup podstawowych i niezbędnych przedmiotów. W odniesieniu do roszczenia o zadośćuczynienie, pozwana wywodziła, że jest ono wygórowane (odpowiedź na pozew k. 68 - 72).

Powodowie cofnęli powództwo częściowo co do kwoty 4.270 zł, ograniczając je do kwoty 6000 zł, na którą składa się kwota 4.270 zł tytułem zadośćuczynienia oraz 1730 zł tytułem odszkodowania (pismo procesowe k. 94 – 95).

Postanowieniem z dnia 15 września 2015 r. Sąd umorzył postępowanie w zakresie kwoty 4.270 zł. (postanowienie k. 97).

Podczas rozprawy pełnomocnik powodów sprecyzował roszczenie w ten sposób, że wniósł o zasądzenie zadośćuczynienia w kwotach po 2.235 zł na rzecz każdego z powodów. Wskazał również, że podstawą żądania w zakresie odszkodowania jest umowa ubezpieczenia w związku z art. 391 k.c. (protokół rozprawy k. 182odw).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 29 września 2014 r. powodowie zawarli z pozwaną umowę o świadczenie usług turystycznych obejmującą pobyt w Egipcie w okresie od 2 do 9 października 2014 r., za kwotę 4.270 zł za dwie osoby. Świadczenie pozwanej obejmowało m.in. przelot na trasie W. – H. i z powrotem.

Dowód: umowa k. 14 - 16, owu k. 17-18,

Przelot powodów do Egiptu obsługiwała linia lotnicza (...) Sp. z o.o.. Bezsporne

(...) S.A. zawarł z (...) S.A. umowę ubezpieczenia na rzecz swoich klientów.

Bezsporne

W ogólnych warunkach uczestnictwa w imprezie turystycznej wskazano, że R. T. nie ponosi odpowiedzialności w przypadku odmowy wypłaty odszkodowania przez ubezpieczyciela.

Dowód: ogólne warunki uczestnictwa k. 51

Powodowie zabrali w podróż dwie walizki. Do jednej spakowali sprzęt do snurkowania, buty ochronne i obuwie letnie. Do drugiej - pozostałe rzeczy osobiste: bieliznę, ubrania, przybory higieniczne, kosmetyki oraz przybory toaletowe. W dniu 2 października 2014 r. na hali przylotów w H. odebrali tylko jedną, pierwszą walizkę. Druga walizka powodów nie została wydana na lotnisku w H.. Powodowie niezwłocznie zgłosili ten fakt rezydentowi pozwanej W. B., który wraz z powodami poszukiwał walizki. Gdy nie została ona znaleziona, rezydent przy pomocy pracowników lotniska wypisał protokół zaginięcia walizki. Powodowie chcieli wracać do W., nawet dwoma różnymi rejsami, ale zostali poinformowani, że jest to niemożliwe z uwagi na brak wolnych miejsc w samolotach. Powódka sporządziła listę rzeczy, które zaginęły. W. B. wysłał protokół i spis rzeczy do biura (...) S.A., które pozwana przekazała Enter A..

Dowód: zeznania powoda k. 182, zeznania powódki k. 180v – 182, zeznania świadka M. N. k. 179 - 180v, zeznania W. B. k. 138v – 137, dowód nadania walizki, przywieszki bagażowe k. 58

Na skutek opóźnienia w dostarczeniu bagażu powodowie od dnia przylotu 2 października 2014 r. znaleźli się w Egipcie bez odzieży, kosmetyków, przyborów toaletowych itp. Byli ubrani w buty sportowe, w długie spodnie, bluzki z długim rękawem. Temperatura wynosiła 32 stopnie C.. Pierwszego dnia pobytu powódka zjadła obiad i kolację w ubraniu, w którym przyleciała. Powracające do Polski turystki zostawiły powódce szampon i kosmetyki do ciała. Powodowie dowiadywali się w recepcji o stanie poszukiwań ich walizki oczekując, że ktoś ją przywiezie. Rezydent pozwanej poinformował powodów, że mogą kupować potrzebne rzeczy w centrum przy hotelu, zaś po przedstawieniu rachunków otrzymają zwrot poniesionych kosztów. Poinformowany, że powodowie nie dysponują pieniędzmi na zakup odzieży, rezydent pozwanej wyraził zdziwienie i poinformował powódkę, że jeżeli będzie taka natarczywa, to zerwie z nią kontakt.

Dowód: zeznania W. B. k. 138v – 137, zeznania powoda k. 182, zeznania powódki k. 180v – 182

W centrum przy hotelu znajdowała się apteka, m. market, trzy sklepiki z ubraniami, ale powodowie uznali, że ubrania te nie nadają się do tego, żeby przebywać w nich w tej temperaturze, nie było też strojów kąpielowych damskich. Pierwszego dnia pobytu rezydentka rosyjskiego biura podróży użyła powodom samochodu wraz z kierowcą, który zawiózł powodów na 2 godziny do centrum (rezydent pozwanej nie zaproponował pomocy w tym zakresie). M. A. kupiła w sklepie strój kąpielowy za 580 funtów egipskich, koszulę nocną za 280 funtów egipskich, krótkie spodnie za 346 funtów egipskich. W. A. kupił krótkie spodnie za 440 funtów egipskich, koszulkę bawełnianą do spania za 399 funtów egipskich, koszulę męską z krótkim rękawem za 225 funtów egipskich. Nadto w sklepie hotelowym - przybory toaletowe i lekarstwa: pastę do zębów, dwie szczotki do zębów, grzebień oraz krem do twarzy za 135,73 funtów egipskich, maszynkę i krem do golenia, lek przeciwalergiczny za 125 funtów egipskich oraz bieliznę osobistą w sklepie hotelowym za 170 funtów egipskich, na które sprzedawca odmówił wydania jakiegokolwiek dowodu zakupu. W dniu 5 października 2014 roku powódka kupiła sukienkę za 30 dolarów amerykańskich w sklepiku hotelowym w Hotelu (...) płacili kartą. Ograniczyli się do kupienia rzeczy, które mogły im służyć tylko w Egipcie. Mieli tylko drobne dolary i euro na napiwki, ponieważ wszystkie świadczenia mieli zagwarantowane i nie przewidywali dodatkowych wydatków. Powódka codziennie prała i chodziła na posiłki w tych samych rzeczach. Powód pożyczyl od przebywających w hotelu turystów koszulkę polo, a powódka chustę do przemieszczania się między plażą a bufetem.

Dowód: zeznania powódki k. 180v – 182, zeznania powoda k. 182 rachunki k. 153, 155, , 157, 160, 162, 164 – 165, tabela średnich kursów k. 154, wyciągi k. 156, 158 - 159, 161, 163, 166, k. 62

Pracownik pozwanej M. N. niezwłocznie po otrzymaniu informacji związanej z opóźnieniem dostarczenia bagażu skontaktowała się z linią lotniczą telefonicznie i mailowo. i próbowała uzyskać informacje od linii lotniczej.

Dowód: zeznania świadka M. N. k. 179 v – 180v

Powodowie na własny koszt kontaktowali się z ubezpieczycielem poprzez maile i fakсы oraz telefonicznie.

Dowód: zeznania powoda k. 182, zeznania powódki k. 180v – 182, korespondencja k. 23 – 29

Około 2.00 w nocy z 6 na 7 października 2014 r. rezydent W. B. obudził powodów i poinformował, że walizka została odnaleziona. Powodowie zostali zawiezieni samochodem na lotnisko; kierowca domagał się napiwku. Walizka była uszkodzona, ale jej zawartość była pełna.

Dowód: zeznania powoda k. 182, zeznania powódki k. 180v – 182, zeznania W. B. k. 138v – 137

(...) odmówiło wypłaty odszkodowania z uwagi na to, że ubezpieczenie nie obejmowało opóźnienia w doręczeniu bagażu. Enter A. odmówił wypłaty odszkodowania podnosząc, że roszczenie zostało zgłoszone po upływie terminu.

Bezsporne

Oceniając zeznania powodów oraz świadków – związanych ze stroną pozwaną – Sąd miał na uwadze, że zarówno powodowie, jak i świadkowie mają interes w tym, aby przedstawić stan faktyczny w sposób dla siebie korzystny. Czyniąc ustalenia co do sposobu wywiązania się przez rezydenta pozwanego z jego obowiązków Sąd dał wiarę zeznaniom powodów, odmawiając tym samym wiarygodności zeznaniom świadka B.. Sąd doszedł do wniosku, że zeznania świadka B. co do tego, że powodowie nie zgłaszali mu żadnych potrzeb nie odpowiadają doświadczeniu życiowemu. Zrozumiałe i nie budzące wątpliwości jest bowiem, że powodowie – znalazłszy się w kraju o upalnym klimacie bez odpowiedniej odzieży – chcieli udać się do centrum miejscowości, by w odzież taką zaopatrzyć się choćby w najbardziej podstawowym zakresie. Teza ta znajduje potwierdzenie nie tylko w zeznaniach powodów, lecz również w rachunkach za zakupy dokonane poza hotelem (transakcje kartowe dokonywane były w S. M. – k. 61). Skoro powodowie udali się do centrum miejscowości, racjonalne wydaje się – jak wskazuje powódka – że w pierwszej kolejności zwracali się o pomoc do rezydenta własnego biura podróży, nie zaś do rezydenta innego, zagranicznego biura. Zauważyć należy również, że powodowie ponosili koszty komunikacji telefonicznej z ubezpieczycielem, wynoszące ponad 8 złotych za minutę (k. 25). Bardziej racjonalne wydaje się, że powodowie na

własną rękę kontaktowali się z ubezpieczycielem i ponosili koszty z racji opisanego w zeznaniach powódki sposobu wykonywania obowiązków przez rezydenta, niż to, że nie zgłosili się do rezydenta z prośbą o pomoc, lecz preferowali osobiste ponoszenie kosztów telefonów i faksów.

Sąd zważył co następuje:

Powodowie cofnęli powództwo częściowo co do kwoty 4.270 zł, ograniczając je do kwoty 6000 zł, na którą składa się kwota 4.270 zł tytułem zadośćuczynienia oraz 1730 zł tytułem naprawienia szkody. Sąd na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. umorzył postępowanie w sprawie postanowieniem z dnia 15 września 2015 r.

Powództwo o zadośćuczynienie jest zasadne w części.

Stosownie do treści art. 11a ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (Dz.U. 2004, nr 223, poz. 2268 ze zm.) organizator turystyki odpowiada za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy o świadczenie usług turystycznych. Umowa o świadczenie usług turystycznych ma charakter pakietowy – w zakres świadczenia organizatora turystyki wchodzi czynności charakterystyczne dla umów różnego rodzaju. W niniejszej sprawie, z zakresu świadczeń pozwanej mieściło się również zapewnienie powodom transportu lotniczego do H. i z powrotem. Pozwana jest więc odpowiedzialna również za szkodę doznaną przez powodów na skutek nienależytego wykonania przewozu lotniczego, przy czym podstawę prawną odpowiedzialności stanowi – oprócz powołanego art. 11a ustawy o usługach turystycznych, również art. 474 k.c. Przepis ten stanowi, że dłużnik odpowiedzialny jest jak za własne działanie lub zaniechanie za działania i zaniechania osób, z których pomocą zobowiązanie wykonywa, jak również osób, którym wykonanie zobowiązania powierza (w niniejszej sprawie – za działania lub zaniechania przewoźnika lotniczego). Nie budzi więc wątpliwości Sądu, że pozwana spółka co do zasady ponosi odpowiedzialność za zagubienie walizki i nie może się od niej uwolnić odsyłając swoich klientów do przewoźnika lub ubezpieczyciela. Zachowanie takie nie tylko nie znajduje podstawy w obowiązujących przepisach, lecz jest również nielojalne względem kontrahentów.

Nie budzi wątpliwości w orzecznictwie, że powołany art. 11a ustawy o usługach turystycznych stanowi samoistną podstawę prawną żądania zadośćuczynienia (tak uchwała SN z dnia 19 listopada 2010 r., III CZP 79/10, OSNC 2011, nr 4, poz. 41 oraz wyrok SN z dnia 24 marca 2011 r., I CSK 372/10, OSNC-ZD 2012, nr 1, poz. 21). Jak podniesiono w powołanych orzeczeniach, szkoda w postaci zmarnowanego urlopu ma charakter niematerialny, albowiem w majątku poszkodowanego nie dochodzi z tego tytułu do jakiegokolwiek uszczerbku. Przyjemność oczekiwana w związku z podróżą (urlopem), a nieuzyskana w wyniku niewykonania lub nienależytego wykonania zawartej umowy, pozostaje wyłącznie w sferze wrażeń i uczuć, jest więc zjawiskiem czysto psychicznym, pozbawionym elementu majątkowego lub komercyjnego.

Pozwany podnosił jednak, że w niniejszej sprawie nie ma podstaw do zasądzenia zadośćuczynienia z uwagi na to, że jego odpowiedzialność nie może być szersza niż odpowiedzialność przewoźnika lotniczego, ta zaś limitowana jest przepisami konwencji montrealskiej, nie przewidującej zadośćuczynienia. Sąd Rejonowy nie podziela tego poglądu. Powoływany przez pozwaną przepis art. 22 ust. 2 konwencji o ujednoczeniu niektórych prawideł dotyczących międzynarodowego przewozu lotniczego, sporządzonej w M. dnia 28 maja 1999 r. (Dz. U. 2007, nr 37, poz. 235, dalej: „konwencja montrealaska”), stanowi że przy przewozie bagażu odpowiedzialność przewoźnika w razie zniszczenia, zagubienia, uszkodzenia lub opóźnienia jest ograniczona do 1.000 Specjalnych Praw Ciągnięcia (dalej: SDR) **na każdego pasażera** (...). Jak wskazał Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich w wyroku z dnia 6 maja 2010 r. w sprawie A. W. przeciwko (...) SA (sygn. akt C-63/09, [http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=\(...\)&pageIndex=o&doclang=PL&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=\(...\)](http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=(...)&pageIndex=o&doclang=PL&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=(...))), pojęcie szkody leżące u podstaw art. 22 ust. 2 konwencji montrealskiej powinno być interpretowane w ten sposób, iż obejmuje ono zarówno szkodę materialną, jak i krzywdę. Sąd Rejonowy w pełni podziela wskazany pogląd.

Podsumowując, powodom przysługuje względem pozwanej spółki roszczenie o zadośćuczynienie, znajdujące swoją podstawę w art. 11a ustawy o usługach turystycznych w zw. z art. 474 k.c. Wobec tego niezbędne staje się rozważenie wysokości należnego powodom zadośćuczynienia. Zadośćuczynienie jest formą rekompensaty pieniężnej z tytułu szkody niemajątkowej i obejmuje swym zakresem wszelkie cierpienia fizyczne i psychiczne, które nie mogą być

bezpośrednio przeliczone na pieniądze. Ustawodawca nie wprowadza jednak żadnych sztywnych kryteriów ustalania wysokości zadośćuczynienia, pozostawiając do zagadnienie w całości uznaniu sędziowskiemu. W niniejszej sprawie ujemne doznania psychiczne powodów związane były z tym, że znaleźli się na urlopie nie dysponując odzieżą dostosowaną do klimatu, czy podstawowymi kosmetykami i środkami higieny. W tym stanie rzeczy trudno mówić o normalnym, niezakłóconym, będącym celem umowy wypoczynku. Wręcz przeciwnie, tego rodzaju sytuacja nie tylko pozbawiła powodów przyjemności, lecz również musiała stać się źródłem dodatkowego stresu, związanego początkowo choćby ze znacznym dyskomfortem termicznym, później zaś z koniecznością kontaktowania się z rezydentem, biurem w Polsce i ubezpieczycielem, stałego dowiadywania się, czy walizka się odnalazła i słuchania ponawianej odpowiedzi, że jeszcze nie została dostarczona. Zrozumiałe jest również, że powodowie przebywając w dobrej klasy hotelu chcieli odpowiednio wyglądać, a przynajmniej nie wstydzić się, chodząc przez kolejne dni wciąż w tych samych ubraniach. Nie budzi zatem wątpliwości Sądu twierdzenie powodów, że sytuacja ta była dla nich źródłem dodatkowego stresu, podobnie jak konieczność cowieczornego prania bielizny i oczekiwania na jej wyschnięcie. Tego rodzaju sytuacja nie tylko nie jest przyjemna, czy choćby neutralna emocjonalnie, lecz musi stawać się przyczyną irytacji. Wreszcie, informacja o dostarczeniu walizki wiązała się z potrzebą nocnej eskapady na lotnisko, zakłócającej normalny sen. Nie budzi również wątpliwości, że całe wydarzenie pozostało w pamięci powodów również przez ostatnie dwa dni urlopu, kiedy dysponowali już walizką i jej zawartością.

Dodać należy, że określając rozmiar zadośćuczynienia Sąd może brać pod uwagę również postawę osoby odpowiedzialnej za szkodę. Jak już podniesiono, w niniejszej sprawie organizator turystyki nie stanął na wysokości zadania i zamiast lojalnie względem kontrahenta przyjąć na siebie odpowiedzialność za nienależyte wykonane zobowiązanie, próbował uciec od tej odpowiedzialności, przekonując powodów, że ponosić ją może wyłącznie przewoźnik lub ubezpieczyciel (k. 38-40).

Z drugiej strony jednak należy uwzględnić, że powodowie dysponując zakupionymi na miejscu strojami kąpielowymi mogli spędzać czas na plaży czy basenie. Wypoczynek ten trudno wprawdzie uznać za niezakłócony, albowiem niewątpliwie powodowie pamiętali o sytuacji, w jakiej się znaleźli, niemniej jednak nie może być uznany również za zupełnie bezwartościowy. Jak już wskazano, przez ostatnie dwa dni i pół dnia pobytu (wylot nastąpił 9 października wieczorem) powodowie dysponowali całą swoją odzieżą.

Sąd miał nadto na uwadze, że dochodzone zadośćuczynienie znajduje swoją podstawę w przepisie przewidującym odpowiedzialność kontraktową, wobec czego pomocniczo, celem zobjektywizowania wartości zasądanego świadczenia, można sięgnąć do wiadomości o cenie, jaką powodowie ponieśli za zakupiony przez siebie urlop (2135 złotych za osobę). Mając na uwadze wszystkie powołane okoliczności, dochodząc do wniosku, że urlop powodów został zmarnowany w przeważającym zakresie, a jedynie w niewielkim stopniu miał dla nich wartość, Sąd przyznał powodom zadośćuczynienie wynoszące po 1.800 złotych dla każdego z powodów (co stanowi równowartość ok. 85 % ceny urlopu). W pozostałej części roszczenie o zadośćuczynienie zostało oddalone jako wygórowane.

Odnośnie do roszczenia o odszkodowanie za utracony bagaż Sąd uznał je za bezzasadne w całości. W tym kontekście na szczególne podkreślenie zasługuje, że powodowie nie zgłaszali względem pozwanego typowego roszczenia odszkodowawczego za szkodę wyrządzoną przez pozwanego wskutek nienależytego wykonania umowy (art. 11a u.u.t. w zw. art. 471 k.c.). Przeciwnie, powodowie reprezentowani przez pełnomocnika w osobie adwokata dwukrotnie wprost wskazali, że wnoszą o zasądzenie świadczenia z umowy ubezpieczenia, wywodząc że pozwany ponosi odpowiedzialność gwarancyjną za spełnienie świadczenia ubezpieczeniowego (k. 7, 182odw). Spostrzeżenie to jest zdaniem Sądu istotne z uwagi na treść art. 321 k.p.c., z którego wynika że Sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, ani zasądzać ponad żądanie. Sąd nie może zatem zasądzić czego innego lub więcej, jak żądał powód, albo na innej, jak wskazana przez niego podstawa faktyczna powództwa (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2002 r., I KKN 902/99, LEX 54357). W sytuacji, gdy powodowie wnosili o zasądzenie świadczenia ubezpieczeniowego, zasądzenie świadczenia odszkodowawczego za nienależyte wykonanie umowy o usługi turystyczne byłoby właśnie orzeczeniem na innej niż wskazywana podstawie faktycznej (na podstawie innej

umowy), a jednocześnie zasądzeniem innej przedmiotowo wierzytelności, a zatem naruszałoby dyspozycję art. 321 k.p.c.

Mając w pamięci powyższe uwagi należy wskazać, że pozwana spółka nie była podmiotem zobowiązanym do wypłaty świadczenia z umowy ubezpieczenia. Do wypłaty tego rodzaju świadczenia zobowiązany jest bowiem wyłącznie ubezpieczyciel. Sąd nie podziela przy tym stanowiska powodów, że umowa o świadczenie usług turystycznych zawierała w sobie element umowy o świadczenie przez osobę trzecią w rozumieniu art. 391 k.c. W złożonym przez stronę powodową oświadczeniu woli nie sposób bowiem doszukać się elementu przyrzeczenia, że ubezpieczyciel spełni określone świadczenie. Wręcz przeciwnie ogólne warunki uczestnictwa jednoznacznie wskazują, że relacja ubezpieczyciel – ubezpieczony ograniczona jest do tych właśnie podmiotów, zaś pozwany nie ponosi odpowiedzialności w przypadku odmowy wypłaty odszkodowania (k. 51). Podsumowując, roszczenie z tytułu umowy ubezpieczenia nie może być skutecznie kierowane przeciwko pozwanej, a wyłącznie przeciwko ubezpieczycielowi.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. Powodowie przegrali proces w przeważającej części, co w sytuacji typowej uzasadniałoby zasądzenie od nich odpowiedniej części kosztów procesu o oparciu o art. 100 k.p.c. Sąd uwzględnił jednak, że roszczenie o zadośćuczynienie było usprawiedliwione w zasadzie, zaś jego wysokość ma charakter ocenny. Sąd uwzględnił również to, że do procesu doszło w dużej mierze na skutek postawy pozwanego, który zamiast lojalnie względem klientów przyjąć odpowiedzialność za nienależyte wykonanie zaciągniętego przez siebie zobowiązania, konsekwentnie usiłował przekonać powodów, że odpowiedzialność tę mogą ponosić wyłącznie przewoźnik i ubezpieczyciel. W tym stanie rzeczy Sąd doszedł do przekonania, że zasadne jest zastosowanie zasady słuszności wyrażonej w art. 102 k.p.c.